

Osavuosisikatsaus 1-8/2023

Kunnanhallitus 2.10.2023
Kunnanvaltuusto 9.10.2023

vesilahti

Sisällysluettelo

1	Kunnan strategia 2022-2025	3
2	Strategisten hankkeiden toimenpiteet	4
2.1	Tieto ja osaaminen	5
2.2	Tilat ja yhteydet	5
2.3	Viestintä ja verkostot	7
2.4	Energiaomavaraisuus	8
3	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	10
3.1	Hallintopalvelut	10
3.2	Sivistyslautakunta	14
3.2.1	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	14
3.2.2	Vapaa-ajan palvelut	17
3.3	Tekninen lautakunta	20
3.3.1	Tekniset palvelut	20
3.3.2	Vesi- ja viemärlaitos	22
3.4	Rakennus- ja ympäristölautakunta	24
3.4.1	Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	24
4	Käyttötalousosa	27
4.1	Toimintatuotot	28
4.2	Toimintakulut	29
4.3	Verotulot	30
4.4	Valtionosuudet	30
4.5	Rahoitustuotot ja -kulut	30
5	Investointiosa	31
6	Rahoitusosa	33

1 Kunnan strategia 2022-2025

Vesilahden kunnanvaltuusto on vuonna 2022 päättänyt uudesta kuntastrategiasta ja talousarvio 2023 on laadittu uuden strategian pohjalta. Uuden strategian kautta kunta on pyrkinyt selventämään näkemystään tulevasta toimintaympäristöstä ja muodostanut strategisia hankkeita, joilla halutut tavoitetilat saavutetaan. Myös toiminnan mittaristoja on selvennetty ja kevennetty.

Vesilahden kunnan strategian löydät täältä: [Vesilahden kunnan strategia 2022 - 2025](#).

Tavoitetilat vuonna 2025

1 Huomista kohti rakennettu

henkilöstö

Osaamisen kehittämisen avulla edistämme hyvinvointia, pysyvyyttä ja aloitteellisuutta.

kohtaaminen

Panostamme laadukkaaseen asiakaspalveluun ja kehitämme jatkuvasti asiakasymmärrystämme.

kehitys

Pohjaamme päätöksemme tietoon, yhteisesti jaettuun tilannekuvaan ja kuntastrategiaan.

viestintä

Viestimme aktiivisesti ja rohkeasti sekä rakennamme vuorovaikutusta aktiivisesti

2 Yritysten kanssa kasvava

ekosysteemit

Tarjoamme yrityksille valmiit sijoittumisolustat ja mahdollisuudet arjen innovaatioihin. Omavaraisesti.

vastuullisuus

Arvostamme toimimista yli oman hyödyn. Jaamme yritysten kanssa arvot ekologisuudesta sekä yhteisön tukemisesta ja takaamme ketterän hallinnon.

verkostot

Olemme tiiviimmin osa Tampereen kaupunkiseutua ja osallistumme aktiivisesti seudun kehittämiseen. Löydämme yrityksille yhteistyön verkostot.

3 Perheiden palveluilla erottuva

palvelut

Tuemme helposti saavutettavilla ja asiakaslähtöisillä palveluilla perheiden sujuvaa arkea.

digi

Kehitämme sähköisiä palveluita asiakaslähtöisesti vastaamaan toimialojen parhaita käytäntöjä.

perheet

Tunnistamme perheiden tarpeet ja panostamme ennaltaehkäiseviin ratkaisuihin. Tunneimme perheemme.

2 Strategisten hankkeiden toimenpiteet

Strategiset hankkeet varmistavat sen, että Vesilahti saavuttaa määrittelemänsä tavoitetilat (Huomista kohti johdettu, Yritysten kanssa kasvava, Perheiden palveluilla erottuva) viimeistään vuoden 2025 aikana. Hankkeisiin sisältyy lukuisia yksittäisiä toimenpiteitä, joiden tarkempi aikatauluttaminen, toimeenpano ja seuranta on keskeinen osa kunnan johdon ja luottamushenkilöiden työtä. Hankekoreja on neljä kappaletta (Tieto ja osaaminen, Tilat ja yhteydet, Viestintä ja verkostot sekä Energiaomavaraisuus).

Strategiset hankkeet

1	Tieto ja osaaminen	Parannetaan tietoon perustuvaa johtamista ja digitalisaation hyödyntämistä yrityspalveluissa ja asiakaskohtaamisissa.	Varmistetaan henkilöstön osaamisen kehittäminen ajan vaatimusten mukaisesti.
2	Tilat ja yhteydet	Optimoidaan oman rakennuskannan käytön ja kustannukset ja kehitetään yritysten toimintaympäristöjä.	Saatetaan kuntalaiset ja palvelut järkevästi lähelle toisiaan.
3	Viestintä ja verkostot	Vahvistetaan vuorovaikutusta kuntalaisien ja kunnan muiden sidosryhmien välillä sekä kuntaorganisaation sisällä.	Kunta parantaa erottuvuuttaan ja houkuttelevuuttaan sekä toimii aloitteellisenä yhteistyökumppanina.
4	Energiaomavaraisuus	Edistetään kestäviä energia- ja liikenneratkaisuja sekä energiatuotannon omavaraisuutta.	Vahvistetaan ympäristötietoisuutta ja tuetaan kestävä kehityksen mukaista asumista ja asiointia.

2.1 Tieto ja osaaminen

Toimenpiteiden toteumaa ja onnistumista seurataan toimialajohtajien johdolla sekä raportoidaan osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Toimenpide vuodelle 2023	Vastuualue	Toteuma 01-08/2023
Perheiden palveluiden palvelutason määrittely ja systemaattinen arviointi mahdollistavat palveluiden laadunhallinnan ja asiakaslähtöisen kehittämisen.	Sivistyspalvelut	Perheiden palveluiden arvioinnin nykytila on selvitetty ja käsitelty sivistyslautakunnassa. Projekti jatkuu arviointien määrittämiseen ja käytäntöönpanoon toiminnoittain.
Digitaalisten palveluiden kehittämistä jatketaan omilla projekteilla sekä osallistumalla seudullisiin hankkeisiin (eVaka, DigiOne, sopimushallinta, asiakaspalveluprosessien palvelumuotoilu).	Hallintopalvelut	Vesilahden kunta on osallistunut seudullisiin ICT-hankkeisiin (mm. eVaka) ja seudullisen ICT-strategian luomiseen. Kunnan sisäisiä projekteja on edistetty resurssien puitteissa.

2.2 Tilat ja yhteydet

Toimenpiteiden toteumaa ja onnistumista seurataan toimialajohtajien johdolla sekä raportoidaan osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Toimenpide vuodelle 2023	Vastuualue	Toteuma 01-08/2023
Kiinteistöstrategian luominen kunnan kiinteistöistä, jossa määritellään kiinteistötarpeet tuleville vuosille sekä selvitetään erityisesti kiinteistöjen lämmitysmuotoja. Kiinteistöstrategia ohjaa kiinteistöjen ylläpitoon ja korjausvelan vähentämiseen tähtääviä investointeja sekä lämmitysjärjestelmien saneerausinvestointeja.	Tekniset palvelut	Strategialuonnos on valmistunut. Strategiaa täydennetään vielä kunnan kiinteistöjen lämmitysjärjestelmien skenaarioselvityksillä sekä pitkän tähtäimen suunnitelmien tarkennuksilla. Kiinteistöstrategia tulee valtuuston

		hyväksyttäväksi joulukuussa 2023.
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tietoperustainen ja systemaattinen edistäminen. Aktiivinen yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa sekä perhe- ja palveluohjauksen kehittäminen.	Sivistyspalvelut	Kuntaan on laadittu hyvinvointisuunnitelma ja perustettu hyvinvointi- ja osallisuusjaosto sekä palkattu hyvinvointisuunnittelija. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on suunniteltua ja systemaattista.
Koulumatka-, palvelu- ja joukkoliikennejärjestelmien yhteensovittamisella edistetään kuntalaisten joustavaa asiointia ja parannetaan palveluiden saavutettavuutta sekä vähennetään liikenteen päästöjä.	Sivistys- ja hallintopalvelut	Selvitystyö on käynnistynyt nykytila-analyysillä. Kuntalaisia ja sidosryhmiä kuullaan lokakuussa ja työ on valmis vuonna 2023. Koulukuljetusten sopimuskausi päättyy 1.8.2024 ja kilpailutukset toteutetaan alkuvuodesta 2024.
Palvelumallien luominen elinvoiman asiakaspalveluun, rajapintoihin sekä aluekonseptien kehitys.	Elinvoima	Kunnassa on otettu käyttöön CRM-järjestelmä alkuvuoden aikana sekä tontti- ja toimitilapalvelu. Aluekonseptointityötä aloitetaan kaavoittajan kanssa syksyllä 2023.
Käynnissä olevan bio- ja kiertotalouskonseptin jatkokehittäminen pilotointivaiheeseen.	Elinvoima	Bio- ja kiertotaloushanke päättyi 30.4.2023. Hankkeen jatkon rahoituksen ja yhteistyötahojen kontaktointi on käynnistynyt hankkeen päätyttyä.

2.3 Viestintä ja verkostot

Toimenpiteiden toteumaa ja onnistumista seurataan toimialajohtajien johdolla sekä raportoidaan osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Toimenpide vuodelle 2023	Vastuualue	Toteuma 01-08/2023
Ympäristön viihtyvyyteen panostaminen luomalla asuinalueista viihtyisiä ja parantamalla leikkipaikkoja ja yleisiä alueita jokaista ikäluokkaa palvelevaksi.	Tekniset palvelut	VL-alueiden yleissuunnitelma käsitelty teknisessä lautakunnassa ja ajankohdat toteutukselle päätetty. Alkuvuoden aikana on toteutunut Narvan torin ympäristön siistiminen, terveysaseman ympäristön siistiminen sekä Ämmänhaudanmäen virkistysalueen toteuttaminen. Lisäksi töitä on jaksotettu vielä loppuvuodelle.
Vesilahden kunta ottaa käyttöön ilmastokumppanuus- mallin ja ekotukitoiminnan.	Ympäristönsuojelu	Ympäristönsuojelu on käynnistänyt alkuvuodesta ekotukitoiminnan kunnassa. Ekotukitoimintaan haetaan eri toimialoilta ekotukihenkilöitä kehittämään työyksiköiden toimintaa kohti yhdessä sovittuja ympäristötavoitteita. Ilmastokumppanuusmallista viestitään paikallisille yrityksille loppuvuoden aikana.
Viestinnän ja asiakaspalvelun kehittäminen: kuntalaisten yksilöllinen kohtaaminen, avoin ja myönteinen viestintä sekä asiakaslähtöiset sähköiset palvelut.	Sivistys- ja hallintopalvelut	Viestinnän ja asiakaspalvelun kehittäminen ovat osa palvelutason arvioinnin projektia. Viestintään on laadittu toimenpideohjelma kehittämisanalyysin pohjalta. Toimenpideohjelman avulla kunnan toimintaa ja päätöksentekoa tuodaan lähemmäs kuntalaisia, sisäistä viestintää parannetaan mm. Intrahankkeella ja viestintää

		kehitetään enemmän vuorovaikutteiseksi.
Kestävän henkilöstöpolitiikan luominen kuntaan. Keskeisten henkilöstöprosessien uudistaminen. Henkilöstöetuuksien päivittäminen ajankuvan mukaisiksi, panostaminen kunnan työnantajakuvaan.	Hallintopalvelut	<p>Kestävän henkilöstöpolitiikan ja keskeisten henkilöstöprosessien kehittämiseksi on toteutettu HR-toimintojen analyysi, jolla on tunnistettu tärkeimmät kehittämistä vaativat osa-alueet.</p> <p>Panostettu työnantajakuvaan parantamiseen mm. henkilöstön yhteisöllisyyttä parantavilla toimilla ja tapahtumilla, henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä ja palkitsemista lisäämällä.</p>

2.4 Energiaomavaraisuus

Toimenpiteiden toteumaa ja onnistumista seurataan toimialajohtajien johdolla sekä raportoidaan osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Toimenpide vuodelle 2023	Vastuualue	Toteuma 01-08/2023
Kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen sekä olemassa olevan verkon turvallisuuden ja käytettävyyden parantaminen.	Tekniset palvelut	Vesilahden kunta on mukana seudullisessa kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmässä sekä Tampereen seudun pyöräilyn inventointi ja kehittäminen työryhmässä. Lisäksi kunnan ja ELY-keskuksen yhteinen hanke jalkakäytäväpyörätien suunnittelusta Lempäälään on käynnissä.

<p>Kuntalaisten ympäristöosaamisen kasvattaminen ja kestävän kehityksen tietoisuuden lisääminen rakentamisessa. Kirjastolle ja torien yhteyteen järjestetään kuntalaisille suunnattuja ympäristöosaamiseen ja kestävään kehitykseen liittyviä info tilaisuuksia.</p>	<p>Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu</p>	<p>Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu oli tavattavissa Kirkonkylän toritapahtuman yhteydessä elokuussa. Lisäksi ympäristönsuojelu järjesti kuntalaisille avoimen kestävän kehityksen saunaillan Lammasniemessä.</p>
--	--	--

3 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

3.1 Hallintopalvelut

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA muutos 2023	TA + MU 2023	Toteuma 01-08/2023	Jäljellä	Toteuma-%	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	68 559	23 835	0	23 835	129 222	-105 387	542 %	193 833
Maksutuotot	8 247	243 600	0	243 600	3 039	240 561	1 %	4 559
Tuet ja avustukset	151 958	87 405	0	87 405	4 985	82 420	6 %	7 477
Muut toimintatuotot	253 619	355 500	0	355 500	53 754	301 746	15 %	80 631
TOIMINTATUOTOT	482 384	710 340	0	710 340	191 000	519 340	27 %	286 500
Henkilöstökulut	-766 175	-906 370	0	-906 370	-471 785	-434 585	52 %	-707 678
Palvelujen ostot	-1 443 092	-1 720 572	0	-1 720 572	-966 730	-753 842	56 %	-1 450 094
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 118	-15 560	0	-15 560	-27 615	12 055	177 %	-41 423
Avustukset	-135 792	-118 000	0	-118 000	-79 765	-38 235	68 %	-119 648
Muut toimintakulut	-76 998	-127 128	0	-127 128	-86 311	-40 817	68 %	-129 466
TOIMINTAKULUT	-2 452 176	-2 887 630	0	-2 887 630	-1 632 206	-1 255 424	57 %	-2 448 309
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 969 792	-2 177 290	0	-2 177 290	-1 441 206	-736 085	66 %	-2 161 808
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 447	0	0	0	-1 114	1 114	0 %	-1 671
VUOSIKATE	-1 977 239	-2 177 290	0	-2 177 290	-1 442 319	-734 971	66 %	-2 163 479
TILIKAUDEN TULOS	-1 977 239	-2 177 290	0	-2 177 290	-1 442 319	-734 971	66 %	-2 163 479
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 977 239	-2 177 290	0	-2 177 290	-1 442 319	-734 971	66 %	-2 163 479

Vastuhenkilö: Hallintojohtaja

Vastualueen toiminta

Hallintopalvelut muodostuu seuraavista tehtäväalueista: demokratia (vaalit), strateginen johto, yleishallinto, talouspalvelut, -elinkeino- ja maaseutupalvelut ja kaavoitus.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä.

Strategisessa johdossa valtuusto on kunnan ylin päättävä elin, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Yleishallintoon kuuluvat kunnan hallinto- ja henkilöstöpalvelut, työllisyyspalvelut ja liikennepalvelut. Hallintopalvelut vastaavat kunnan asiakaspalvelusta, tietohallinnosta ja hallintotehtävistä kuten asianhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuudesta. Henkilöstöpalvelut koordinoi ja kehittää henkilöstöjohtamista ja -hallintoa esimiestyön tukena.

Työllisyyspalveluiden osalta on solmittu isäntäkuntamallista Lempäälän kunnan kanssa 1.1.2023 alkaen. Mallin mukaisesti Lempäälä vastaa työllisyyspalveluiden viranomaistoiminnasta ja käytännön toteutuksesta kuntien keskenään sopiman sopimuksen puitteissa. Työllisyyden kuntakoiteilu jatkuu normaalisti muutoksesta huolimatta. Liikennepalvelut vastaa kunnan joukko- ja palveluliikenteestä.

Talouspalvelut tuottavat kunnan virallisen talousraportoinnin ja taloustietoa kunnan strategisen johtamisen tueksi. Kunnan taloushallintopalveluita (kirjanpito ja palkanlaskenta) on ulkoistettu Monetra Pirkanmaa Oy:lle.

Elinkeinopalvelut edistävät paikallista elinvoimaa, vastaavat kunnan markkinoinnista ja panostavat kunnan kehittämiseen. Tavoitteena on uusien yritysten ja asukkaiden hankkiminen kuntaan sekä olemassa olevien yritysten vahvistaminen ja uudistaminen. Markkinoinnin lähtökohtana on parantaa Vesilahden tunnettavuutta ja ylläpitää kunnan pitovoimaa niin yritysten kuin asukkaiden osalta. Vesilahden maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät hoidetaan Lempäälässä.

Kaavoitus vastaa kunnan kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta.

Toimintaympäristö

Hallintopalvelut

Hallinto digitalisoituu kiihtyvää tahtia ja erityisesti tietoturvaan liittyvät kysymykset ovat olennaisia. Tietoturvaan kohdistuvat uhat lisääntyvät koko ajan. ICT-projekteja on paljon ja kehittäminen jatkuvaa. Vesilahti on vahvasti mukana seudun ICT-hankkeissa ja vuoden 2023 aikana seudulle luodaan uusi yhteinen ICT-strategia, jonka tarkoituksena on yhtenäistää kuntien ICT-käytäntöjä ja tuoda synergiahyötyjä. Kunta osallistuu merkittäviin seudullisiin tietojärjestelmäkehityshankkeisiin kuten eVakaan (varhaiskasvatus).

Muuten hallinnossa pyritään varmistamaan ajantasaiset ja laadukkaat digitaaliset palvelut ja vastaamaan lainsäädännön vaatimuksiin esim. tiedonhallintalain osalta. Hallinnossa kehitetään sopimushallinnan järjestelmää ja käytäntöjä.

Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan erityisesti vuonna 2023. Vesilahdessa uudistetaan strategian pohjalta henkilöstöpolitiikkaa, kehitetään henkilöstöetuuksia ja HR-prosesseja, esim. rekrytointien, palkitsemisen, arvioinnin ja kehittämisen osalta. Yhteisöllisyyden kehittäminen yhteisten tapahtumien sekä viestinnän keinoin on jatkunut. Tavoitteena on parantaa työnantajamielikuvaa ja pitää yllä hyvä henkilöstötyytyväisyyden taso. Kehittämisen tueksi on toteutettu henkilöstöjohtamisen ja HR-toimintojen analyysi, jonka pohjalta on saatu kattavaa tietoa tärkeimmistä kehittämiskohteista.

Viestintä

Vesilahden viestintä ja markkinointi ovat ottaneet valtavia harppauksia eteenpäin viime vuosina, koska kunta on resurssoinut viestintään myös henkilöstöpanoksella. Visuaalinen ilme on myös

jalkautunut hyvin erilaisiin materiaaleihin. Vuoden alkupuolella toteutettiin verkkosivujen uudistaminen ja käyttöönotto. Sisäistä viestintää parannetaan loppuvuonna aloitettavalla intran uudistamisella. Valmistelusta ja päätöksistä on pyritty tiedottamaan proaktiivisesti medialle. Viestinnässä on pyritty tuomaan kunnan toimintaa ja päätöksentekoa lähemmäksi kuntalaisia.

Kaavoitus

Kunnan kaavavaranto asuintonttien ja yritystonttien osalta on vähäistä. Kunnan tulee varmistaa Kirkonkylän yleiskaava-alueen tiivistäminen asemakaavoituksella ja varautua suunnittelemaan Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan asemakaavoitusta sekä viitesuunnitelmia, joilla paremmin hahmotetaan alueen toiminnallisuuksia. Edelleen tutkitaan sitä, voidaanko kunnan kyliin kehittää niiden vahvuuksiin perustuvaa kaavoitusta. Palveluiden kehittäminen ja lisääminen vaatii kuitenkin kunnan osalta tiivistä rakentamista ja yhdistymistä Tampereen kaupunkiseudun toimintoihin. Kaavoituksen prioriteettinä on saada uuden osayleiskaavan myötä kehitettyä uusi n. 800 ihmisen asuinalue sekä n. 40ha työpaikka-aluetta.

Kaavoittaja on aloittanut kunnassa 8.5.2023. Kirkonkylän osayleiskaavan alueella viimeisin hyväksytty asemakaava on Hovinkulman asemakaavamuutos, joka on saanut lainvoiman ja kuulutettu voimaan 9.8.2023. Kaavamuutoksessa muodostui alueelle kahdeksan uutta AO-tonttia, jotka sijoittuivat olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen; Vesilahdentien eteläpuolen osayleiskaavaa varten on kesän 2023 aikana laadittu selvityksiä, joiden tuoman tiedon avulla voidaan suunnitella kaavaehdotusta.

Maankäyttö

Maankäytön osalta kunnan tulee pyrkiä tehostamaan jo muodostettujen rakennuspaikkojen rakentamista. Lisäksi maankäyttö, maanhankinta ja maankäytön yhteistyö yksityisten maanomistajien kanssa on kohdistettava ensisijaisesti uudelle Vesilahdentien eteläiselle osayleiskaava-alueelle. Maankäyttö ja sen tuomat investoinnit on mitoitettava oikein kunnan vuosikatteen ja rahoituksen riittävyyden kanssa. Kunnan on jo vuonna 2023 alettava suunnittelemaan osayleiskaava-alueen toiminnallisuuksia, rakennettavuutta, rahoitusta, energiaratkaisuja, myyntiä ja yhteistyökumppaneita.

Elinkeino

Vesilahden elinkeinopalveluiden tilanne on muuttunut merkittävästi viime vuosien aikana, ja tämä muutostrendi jatkuu myös vuonna 2023. Korkeiden nousu ja yleinen epävarmuus erityisesti rakennusalailla ovat vaikuttaneet Vesilahden vetovoimaan ja elinvoimaan. Rakennusala ennustetaan säilyvän heikolla tasolla vuoden loppuun asti, ja myös ensi vuosi näyttää haasteelliselta.

Kesällä järjestetyt tapahtumat houkuttelivat runsaasti osallistujia, ja tämä vaikutti myönteisesti koko kunnan elinvoimaan. Uusien yritysten määrä ei ole kasvanut aiempien vuosien tapaan alkuvuonna, ja yritystoiminnan lopettaneiden yritysten määrä on kasvanut edellisvuoteen verrattuna. Rakennusalan vaikeudet ja epävarmuus tulevaisuudesta ovat myös vaikuttaneet kunnan väestönkehitykseen. Tämä on näkynyt väkiluvun pienenemisenä, erityisesti verrattuna

aiempiin vuosien kasvulukuihin. Kunnan kaavoituksella on merkittävä rooli kasvun tukemisessa erityisesti markkinalähtöisillä alueilla.

Elinkeinotoiminnan arkeen merkittävästi vaikuttanut tekijä elokuussa oli kunnanjohtajan eroaminen luottamuspuolan vuoksi, ja tämän tapahtuman saama mediakattavuus. Mediakohun vuoksi on äärimmäisen tärkeää parantaa kunnan avointa viestintää ja päätöksentekoa niin kuntalaisille, sekä yrityksille tulevaisuudessa. Lisäksi kunnanjohtajan puuttuminen heijastuu kärkihankkeiden viivästymiseen ja strategian toteutumiseen.

Positiivisena merkinä voidaan mainita, että kunnan kannalta merkittävät yritykset ovat investoineet kasvuun, mikä saattaa tuoda merkittävää kasvua tulevina vuosina. Toivottavasti nämä investoinnit auttavat tasoittamaan maatalouden ja rakennusalaan kohdanneita haasteita. Kunnalle on myös kehittynyt vuoden alussa väylä tukea strategian toteutumista yritysten kanssa kasvava. Tämä edellyttää kunnalta kuitenkin toimintojen laajentumista ja hallittujen riskien ottamista.

Informatiiviset tunnusluvut:

Hallintopalvelut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Maanhankinta, ha	1,9	40	0	20	20
Kunnan asuintonttien luovutus (AP, AR, AK ja AL), kpl	17	18	7	10	18
Valmistuneet asunnot, okt (kpl)	*	15	22	10	15
Kunnan kasvuprosentin mukainen asuintonttien kaavavaranto viidelle vuodelle, okt (kpl)	*	75	Raportoidaan tp	75	75
Kortteli pinta-alatarve okt tonttimäärän saavuttamiseksi (m2)	*	23 500	Raportoidaan tp	23 500	23 500
Kunnan yritystonttien luovutus, kpl	2	2	2	5	5
vesilahti.fi istunnot	140 758	169 700	132 452**	178 250	196 000
Tukea hakeneet maatilat	145	145	Raportoidaan tp	145	145
Myönnetyt tukieurot	3 450 000	3 200 000	Raportoidaan tp	3 200 000	3 200 000

Käytössä oleva viljelysmaa (ha) (tukia myönnetty)	5 473	5 330	Raportoidaan tp	5 330	5 330
---	-------	-------	-----------------	-------	-------

* Tunnuslukua ei ole ennen mitattu

** Pirkanmaan hyvinvointialueen aloitus vaikutus verkkosivun istuntoihin n. -10 000.

3.2 Sivistyslautakunta

3.2.1 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA muutos 2023	TA + MU 2023	Toteuma 01-08/2023	Jäljellä	Toteuma-%	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	275 324	146 061	0	146 061	89 151	56 910	61 %	133 727
Maksutuotot	355 994	363 664	0	363 664	200 055	163 609	55 %	300 083
Tuet ja avustukset	72 805	119 422	0	119 422	21 128	98 294	18 %	31 693
Muut toimintatuotot	-16 746	0	0	0	-5 648	5 648	0 %	-8 472
TOIMINTATUOTOT	687 377	629 147	0	629 147	304 687	324 460	48 %	457 030
Henkilöstökulut	-6 115 725	-6 923 620	0	-6 923 620	-4 657 688	-2 265 932	67 %	-6 986 532
Palvelujen ostot	-2 175 179	-1 993 205	0	-1 993 205	-1 284 876	-708 329	64 %	-1 927 314
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-153 307	-190 200	0	-190 200	-130 857	-59 343	69 %	-196 286
Avustukset	-252 806	-298 500	0	-298 500	-165 178	-133 322	55 %	-247 767
Muut toimintakulut	-1 220 577	-1 368 518	0	-1 368 518	-908 075	-460 443	66 %	-1 362 112
TOIMINTAKULUT	-9 917 595	-10 774 043	0	-10 774 043	-7 146 674	-3 627 369	66 %	-10 720 011
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-9 230 218	-10 144 896	0	-10 144 896	-6 841 988	-3 302 908	67 %	-10 262 981
Rahoitustuotot ja -kulut	-38	0	0	0	0	0	0 %	-1
VUOSIKATE	-9 230 256	-10 144 896	0	-10 144 896	-6 841 988	-3 302 908	67 %	-10 262 982
TILIKAUDEN TULOS	-9 230 256	-10 144 896	0	-10 144 896	-6 841 988	-3 302 908	67 %	-10 262 982
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-9 230 256	-10 144 896	0	-10 144 896	-6 841 988	-3 302 908	67 %	-10 262 982

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden talousarvio on toteutunut talousarvion mukaisesti. Toimintakatteen toteuma on elokuun lopussa 67%. Loppuvuonna henkilöstökulut ovat alkuvuotta suurempia, koska palvelutarve on kasvanut ja sopimuskorotukset eivät olleet voimassa alkuvuonna. Vastaavasti opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hanketuotot tuloutetaan suurelta osin vasta vuoden lopussa.

Vastualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinto jakautuu sivistyspalveluiden, opetuspalveluiden sekä varhaiskasvatuspalveluiden hallintoon. Sivistys- sekä opetuspalveluiden hallinnosta vastaa sivistysjohtaja ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinnosta varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu varhaiskasvatus päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, yksityinen varhaiskasvatus ja kotihoidontuki. Kunta maksaa lisäksi yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Varhaiskasvatusta tarjotaan Peiponpellon, Satumetsän ja

Peuraniityn päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Opetuspalveluissa tarjotaan esi- ja perusopetusta vuosiluokkien 0–6 kouluissa Narvassa ja Ylämäellä sekä vuosiluokkien 0–9 yhtenäiskoulussa Kirkonkylällä.

Muu koulutus sisältää Pirkan opiston kansalaisopistopalvelut, jotka jakautuvat vapaaseen sivistystyöhön, musiikin taiteen perusopetukseen ja muuhun taiteen perusopetukseen. Pirkan Opisto on Vesilahden, Lempäälän, Pirkkalan ja Nokian yhteinen kansalaisopisto, jossa Nokian kaupunki toimii isäntäkuntana. Lisäksi Taito Pirkanmaa ry:n Vesilahden Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä antaa laajan oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevasta:

Varhaiskasvatuslain ja -suunnitelman muutokset (mm. asiakasmaksulaki, ilmoitusvelvollisuus, kolmitasoisen tuen järjestäminen, henkilöstömitoitus) ovat tuoneet viime vuosien voimakkaan muuttovoiton ohella lisähaastetta palvelun toteuttamiselle ja kehittämiselle. Käytännössä sääntelyn kiristyminen, laadun kehittäminen, asiakasmaksujen alentaminen ja palvelutarpeen kasvu näkyvät prosentuaalisesti merkittävinä kulujen kasvuna. Vesilahden kunnan varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt ovat laadukkaita, palvelun toteuttamiseen on saatu pätevää henkilöstöä ja asiakastyytyväisyys on korkeaa. Näistä kaikista tulee huolehtia myös jatkossa. Uuden päiväkodin hankesuunnittelu valmistuu vuonna 2023.

Esi- ja perusopetuksessa oppilasmäärä pysyi muuttovoiton ansiosta ennallaan, mutta ennusteiden mukaan vuodesta 2024 alkaen perusopetuksesta poistuvat ikäluokat ovat noin 30 oppilasta esiopetukseen tulevia ikäluokkia suurempia, joten oppilasmäärän pienentymisen määrän ratkaisee muuttovoiton jatkuvuus. Myös koulujen oppimisympäristöt ovat pääosin kunnossa, mutta vuosina 2023–2025 niiden ylläpitoon ja kunnostukseen on varattu investointeihin noin miljoona euroa. Toiminnallisesti kehittämisen kohteina ovat tuen rakenteet ja digitalisaatio sekä erityisesti oppilaiden hyvinvointi. Kouluterveyskysely on tuonut esiin huolestuttavia trendejä, joiden suunnan muuttamiseen opetus-, oppilashuoltohenkilöstö sekä nuorisopalvelut ovat yhteistyössä ryhtyneet. Hyvinvointialueuudistus vie oppilashuollon toiseen organisaatioon ja toimivista yhteistyörakenteista hyvinvointialueen kanssa on huolehdittava niin yksilö- kuin kuntatasolla.

Vuonna 2023 on yleinen taloustilanne (mm. rakennuskustannusten ja korkojen nousu) on vaikuttanut nopeasti Vesilahden väestönkasvuun. Uusien rakennusprojektien peruuntuminen tai viivästyminen näkyy sivistyksen palvelutarpeessa pienellä viiveellä. Sivistyksen palvelutarpeen ennakkoinnin työvälineet antavat mahdollisuuden ennakoida tilannetta, mutta muutokset kunnan johdossa ovat johtaneet tilanteeseen, jossa tietoa ei pystytä hyödyntämään strategisessa johtamisessa. Uuden päiväkodin hankesuunnittelussa päätettiin 6.6.2023 edetä vain Suomelan tontin osalta, jolloin yleiseen taloustilanteeseen sekä muutoksiin väestönkasvussa ja Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkossa ei pystytä reagoimaan tämän hankkeen osalta.

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuustunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Päiväkotien käyttöaste, vuoden ka.	Ei mitattu TP2022	70%	81,6% **	80%	70%
Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden, €/vuosi	Ei mitattu TP2022	11 900	Raportoidaan tilinpäätöksessä.	12 000	12 000
Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo, €/kk	Ei mitattu TP2022	100	102*	100	100
Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset, €/vuosi (TA620 toimintakate/oppilasmäärä 1-9)	Ei mitattu TP2022	11 100	Raportoidaan tilinpäätöksessä.	11 750	12 400
Laskennallinen ryhmäkoko (oppilasmäärä jaetaan opetukseen käytetyllä opetusresurssilla ja saatu osamäärä kerrotaan opetussuunnitelman tuntijaon mukaisella tuntimäärällä)	Ei mitattu TP2022	17	16,8	17	17

*Luvut 31.5.2023 tilanteen mukaan.

**Keskiarvo ajalta 1-5/2023

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	235	220	247 *	230	250
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	25	20	15*	20	20
Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin	Ei mitattu TP2022	84%	90,3% *	82%	84%
Kunnallisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta	90%	90%	93,6% *	85%	85%

Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita lapsia varhaiskasvatuksessa %	Ei mitattu TP2022		9,3%*		
Iltapäivätoimintaan osallistuvien 1.-2.lk oppilaiden % osuus	Ei mitattu TP2022	57%	51,3% **	60%	60%
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	55	52	53**	40	45
Perusopetuksessa olevien lasten määrä	597	597	610**	573	550
Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita esi- ja perusopetuksessa %	Ei mitattu TP2022		19.2%**		
Käsityö- ja muotoilukoulun tuntimäärä	540	540	520	540	540
Pirkan opiston tuntimäärä	3 322	3 810	3 920	3 800	3 800

*Luvut 31.5.2023 tilanteen mukaan.

**Luvut 20.9.2023 tilanteen mukaan.

3.2.2 Vapaa-ajan palvelut

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA muutos 2023	TA + MU 2023	Toteuma 01-08/2023	Jäljellä	Toteuma-%	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	37 087	23 000	0	23 000	51 982	-28 982	226 %	77 973
Maksutuotot	2 401	1 000	0	1 000	1 365	-365	137 %	2 048
Tuet ja avustukset	101 503	115 850	0	115 850	82 000	33 850	71 %	123 000
Muut toimintatuotot	16 655	16 500	0	16 500	9 431	7 069	57 %	14 146
TOIMINTATUOTOT	157 646	156 350	0	156 350	144 778	11 572	93 %	217 167
Henkilöstökulut	-367 584	-431 302	0	-431 302	-325 555	-105 747	75 %	-488 332
Palvelujen ostot	-153 686	-92 812	0	-92 812	-86 846	-5 966	94 %	-130 269
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 424	-70 650	0	-70 650	-58 103	-12 547	82 %	-87 155
Avustukset	-29 073	-27 000	0	-27 000	-30 000	3 000	111 %	-45 000
Muut toimintakulut	-213 870	-271 160	0	-271 160	-181 409	-89 751	67 %	-272 113
TOIMINTAKULUT	-823 636	-892 924	0	-892 924	-681 912	-211 012	76 %	-1 022 869
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-665 990	-736 574	0	-736 574	-537 134	-199 440	73 %	-805 701
Rahoitustuotot ja -kulut	-438	0	0	0	-323	323	0 %	-484
VUOSIKATE	-666 429	-736 574	0	-736 574	-537 457	-199 117	73 %	-806 186
TILIKAUDEN TULOS	-666 429	-736 574	0	-736 574	-537 457	-199 117	73 %	-806 186
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-666 429	-736 574	0	-736 574	-537 457	-199 117	73 %	-806 186

Vapaa-ajan palveluiden toimintakate on 1-8/2023 selvästi alle talousarvion. Tämä johtuu pääosin hyvinvointisuunnittelijan henkilöstökuluista, joita ei ollut talousarvioon lisätty vapaa-ajan palveluiden kuluiksi. Muita tilannetta selittäviä tekijöitä ovat tulojen puolella kunnan saaman

perinnön (sen turvin on jatkettu seniorien uimahallikuljetuksia) ja hanketuloutusten viivästyminen. Näiden yhteisvaikutus heikentää tilannetta noin 30 000€. Tuotot ja kulut ovat talousarviota suurempia, koska Vesilahden kunta on onnistunut hyvin hankehauissa.

Vastuualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Vesilahden kunnan vapaa-ajan palveluihin kuuluu kunnan tarjoamat kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut sekä näiden alla tapahtuva järjestöyhteistyö. Myös kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yhdyspintatyö kunnan sisällä, kuntien välillä, hyvinvointialueen kanssa, Vesilahden yhteisöjen, järjestöjen, seurojen ja kunnan toimielinten kanssa sisältyvät vapaa-ajan vastuualueeseen.

Vapaa-ajan palveluiden keskeisenä tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen laadukkaiden ja vaikuttavien vapaa-aikatoimintojen sekä kuntalaisten osallistamisen avulla. Vapaa-ajan palveluissa pyritään ennaltaehkäisemään syrjäytymistä sekä häiriö- ja riskikäyttäytymistä. Vapaa-ajan palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin ja liikkumiseen.

Vesilahden kirjasto on yksi Pirkanmaan PIKI-kirjastoista. Kirjastopalvelut edistävät kirjallisuuden, taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta sekä elinikäistä oppimista. Kirjasto tarjoaa monipuoliset tilat tapahtumiin, yhteisöllisyyteen ja järjestöyhteistyön toimintaan. Kirjastolla on myös merkittävä rooli kuntalaisten osallisuuden edistämässä. Kulttuuripalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea kuntalaisten kulttuurihyvinvointia.

Liikuntapalvelut tarjoavat kuntalaiselle mahdollisuuden huolehtia omasta hyvinvoinnistaan monipuolisia liikuntalajeja harrastamalla niin omatoimisesti kuin ohjatusti. Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille palveluita hyvinvoinnin tueksi ja mielekästä tekemistä sekä tapahtumia vapaa-ajalle. Nuorisopalveluilla on tärkeä rooli lasten ja nuorten osallisuuden edistämässä sekä tarjoamalla vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorisovaltuuston toiminnan kautta.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevast:

Vapaa-ajan palveluiden merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä korostuu hyvinvointialueuudistuksen myötä. Vapaa-ajan palvelut ovat onnistuneet hyvin hankehauissa, joiden turvin pystytään toteuttamaan monia "ylimääräisiä" palveluita. Tilanne on sinänsä myönteinen, mutta toimintojen hankevetoinen rahoitus sitoo resursseja hankehallintoon ja vaikeuttaa suunnitelmallista ja pitkäjänteistä palveluiden kehittämistä. Kasvukunnassa tulee myös vapaa-ajan palveluiden skaalautua asukasluvun suhteessa ja huomiota tulee lähitulevaisuudessa kiinnittää yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa liikuntapaikkarakentamiseen, lähiliikuntapaikkoihin sekä kevyen liikenteen ja retkeilyn reitteihin.

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuustunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Kirjaston toimintakulut € / asukas	65,82	60,00	53,39*	60,00	60,00
Kokonaiskulut € / kirjaston laina	4,19	4,00	4,70*	4,00	4,00
Liikuntapalveluiden toimintakulut € / asukas	43	48,23	30,33*	50	55
Nuorisopalveluiden toimintakulut € / asukas	67,85	45,42	47,66 *	48,00	48,00
Kulttuuripalveluiden toimintakulut € / asukas	5,92	4,80	4,95*	4,61	4,80

*Tilanne 1-8/2023 toteumien mukaan.

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Kirjaston kokonaislainaus / asukas	15,71	17,00	11,35*	17,00	17,00
Aineistohankinnat € / asukas	7,9	9,00	7,57*	9,00	9,00
Kirjaston fyysiset käynnit / asukas	6,03	12,00	4,57 *	12,00	12,00
Nuorisotilan käynnit / alle 29-vuotias	9,5	7,00	4,57*	7,00	7,00
Liikunta-avustukset € / asukas	2,66	2,75	2,96**	2,75	2,75
Nuorisoavustukset € / asukas	0,67	0,7	1,04**	0,7	0,7
Kulttuuriavustukset € / asukas	2,66	2,75	2,67**	2,75	2,75

*Tilanne 1-8/2023 toteumien mukaan.

**Vuoden 2023 avustukset on jaettu kokonaisuudessaan.

3.3 Tekninen lautakunta

3.3.1 Tekniset palvelut

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA muutos 2023	TA + MU 2023	Toteuma 01-08/2023	Jäljellä	Toteuma-%	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	1 776 336	1 102 228	0	1 102 228	822 910	279 318	75 %	1 234 365
Tuet ja avustukset	17 878	9 509	0	9 509	3 056	6 453	32 %	4 583
Muut toimintatuotot	2 138 038	2 478 493	0	2 478 493	1 612 891	865 602	65 %	2 419 337
TOIMINTATUOTOT	3 932 252	3 590 230	0	3 590 230	2 438 857	1 151 373	68 %	3 658 286
Henkilöstökulut	-1 322 651	-1 125 381	0	-1 125 381	-697 245	-428 136	62 %	-1 045 867
Palvelujen ostot	-1 007 835	-893 578	0	-893 578	-641 659	-251 919	72 %	-962 488
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 098 243	-870 400	0	-870 400	-445 869	-424 531	51 %	-668 804
Muut toimintakulut	-131 056	-92 978	0	-92 978	-40 736	-52 242	44 %	-61 104
TOIMINTAKULUT	-3 559 784	-2 982 337	0	-2 982 337	-1 825 509	-1 156 828	61 %	-2 738 263
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	372 468	607 893	0	607 893	613 348	-5 455	101 %	920 023
Rahoitustuotot ja -kulut	-584	0	0	0	0	0	0 %	0
VUOSIKATE	371 885	607 893	0	607 893	613 348	-5 455	101 %	920 023
Poistot ja arvonalentumiset	-1 150 059	-1 453 239	0	-1 453 239	-798 272	-654 967	55 %	-1 197 409
TILIKAUDEN TULOS	-778 174	-845 346	0	-845 346	-184 924	-660 422	22 %	-277 386
Varausten ja rahastojen muutos	40	0	0	0	0	0	0 %	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-778 134	-845 346	0	-845 346	-184 924	-660 422	22 %	-277 386

Teknisten palveluiden toimintakate on 1-8/2023 selvästi alle talousarvion. Henkilöstökulut eivät ole toteutuneet talousarvion mukaisesti ja tiliryhmässä aineet, tarvikkeet ja tavarat on selvästi alitusta. Palvelujen ostojen osalta ennustetaan noin 100 000 euron ylitystä talousarvioon nähden.

Vastuhenkilö: Tekninen palvelupäällikkö

Vastualueen toiminta:

Tekniset palvelut ylläpitävät, kehittävät ja vahvistavat Vesilahden ympäristöä edistäen kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Teknisen palvelut koostuvat teknisestä hallinnosta, kiinteistöpalveluista, liikenneväylistä ja yleisistä alueista sekä tukipalveluista.

Kiinteistöpalveluihin kuuluu Vesilahden kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito, korjaukset ja tekninen kunnossapito. Pyrkimyksenä on kiinteistöjen arvon säilyttäminen ja turvallisen toimintaympäristön takaaminen kiinteistöjen käyttäjille.

Liikenneväylät ja yleiset alueet pitävät sisällään kaavateiden, kevyenliikenteenväylien, katuvalojen, yleistenalueiden, uima- ja venerantojen, leikkikenttien, ulkoliikuntapaikkojen ja viheralueiden suunnittelun, ylläpidon, kunnossapidon ja rakennuttamisen. Teknisen palvelun tavoitteet perustuvat kuntastrategiaan ja MAL- sopimukseen. Teknisen palvelun tavoitteita ohjaavat myös Tampereen kaupunkiseudun kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma, rakennesuunnitelma, liikennejärjestelmäsuunnitelma, ilmastostrategia sekä kets- ja hinku-sopimukset.

Tukipalvelut tuottavat ruoka-, siivous- ja kuljetuspalvelut kunnan eri hallinnonaloille, henkilöstölle ja muille asiakkaille. Vuonna 2023 tukipalvelut eivät valmista enää ruokaa omana toimintana, vaan kunta ostaa ruoan Pirkanmaan Voimia Oy:ltä.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevasta:

Tulevina vuosina kiinteistöjen korjausvelkaa pyritään vähentämään suunnitelmallisilla investoinneilla ja korjauksilla. Lisäksi kiinteistöjen ja katuvalojen osalta pyritään energiaa säästäviin investointeihin ja toimenpiteisiin. Kiinteistöjen osalta selvitetään vaihtoehtoisia lämmitysmuotoja ja aurinkoenergian käyttöönoton mahdollisuuksia. Tulevien vuosien suunnittelun tueksi kunnassa laaditaan kiinteistöstrategiaa, joka tulee jatkossa ohjaamaan kiinteistöjen kunnossapitoa sekä tulevia saneeraustoimenpiteitä.

Panostukset kävelyn- ja pyöräilyn kehittämiseen jatkuvat, kunta ja ELY-keskus suunnittelee yhteistyössä mt301 viereen kevyenliikenteen väylää Lempäälän ja Vesilahden välille. Lisäksi seudullisia kävelyn ja pyöräilyn toimenpiteitä viedään kunnissa eteenpäin yhdessä kaupunkiseudun kanssa.

Liikenneväylien suunnitelmallista kunnossapitoa jatketaan ja uusien alueiden teiden saattamista päällysteisiksi jatketaan. Lisäksi vanhojen teiden peruskorjauksia tulee olemaan tulevina vuosina reilusti.

Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen kohtalo vuokrasopimuksen päätyttyä aiheuttaa suuria epävarmuustekijöitä talouteen koko kunnan tasolla.

Informatiiviset tunnusluvut:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Kaavatiet (km)	36,23	37,31	37,31	37,31	37,31
Kevyenliikenteen-väylät (km)	9,67	9,71	9,71	9,71	9,71
Kiinteistöjen määrä (kpl)	25	24	25	24	24
Kiinteistöjen lämmitettävä tilavuus (m ³)	89 616	95 926	89 616	95 926	95 926
Leikkikentät, uima- ja venerannat ja ulkoliikuntapaikat (kpl)	21	21	21	21	22
Katuvalojen määrä (kpl)	1 300	1 250	1 300	1 270	1 270
Kiinteistöjä koskevien vikailmoitusten määrä	540	500	219	490	480

Kaavateitä koskevien vikailmoitusten määrä	99	100	23	90	80
Energiatehokkuutta parantavien hankkeiden määrä	*	2	1	3	3

* Tunnuslukua ei ole ennen mitattu, tai pohjatiedot tunnuslukua varten eivät ole vielä saatavilla.

3.3.2 Vesi- ja viemärlaitos

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA muutos 2023	TA + MU 2023	Toteuma 01-08/2023	Jäljellä	Toteuma-%	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	157 777	60 000	0	60 000	21 542	38 458	36 %	32 313
Muut toimintatuotot	105 000	105 000	0	105 000	52 500	52 500	50 %	78 750
TOIMINTATUOTOT	262 777	165 000	0	165 000	74 042	90 958	45 %	111 063
Palvelujen ostot	-15 124	-20 500	0	-20 500	-15 941	-4 559	78 %	-23 911
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 848	0	0	0	-912	912	0 %	-1 368
Muut toimintakulut	-224	0	0	0	0	0	0 %	0
TOIMINTAKULUT	-17 196	-20 500	0	-20 500	-16 853	-3 647	82 %	-25 279
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	245 581	144 500	0	144 500	57 189	87 311	40 %	85 784
VUOSIKATE	245 581	144 500	0	144 500	57 189	87 311	40 %	85 784
Poistot ja arvonalentumiset	-205 382	-259 696	0	-259 696	-125 674	-134 022	48 %	-188 511
TILIKAUDEN TULOS	40 199	-115 196	0	-115 196	-68 485	-46 711	59 %	-102 727
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	40 199	-115 196	0	-115 196	-68 485	-46 711	59 %	-102 727

Poistot tulevat toteutumaan talousarvioon nähden alemmalla tasolla, johtuen aiempien vuosien investointien siirtymisestä tulevaisuuteen.

Vastuhenkilö: Tekninen palvelupäällikkö

Vastualueen toiminta:

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operoinnista on sovittu yhdessä Lempäälän veden kanssa. Vesilahden kunnanvaltuusto on hyväksynyt 26.3.2018 vesihuoltolaitosta koskevan operointisopimuksen sopeutumiskauden ajaksi. Operointisopimus käsitellään uudelleen Vesilahden kunnan päätöksenteko elimissä. Operointisopimuksen mukaan vesi- ja viemärihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Lempäälän Vesi Oy. Lempäälän vesi vastaa Vesilahden vesihuoltolaitoksen vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden määrällisen saatavuuden ja huolehtii viemäriverisien poisjohtamisesta ja asianmukaisesta käsittelystä kustannuksineen. Vesilahti vastaa uusien kaava-alueiden vesihuoltolinjojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta. Lisäksi Vesilahti vastaa verkoston ja kiinteän omaisuuden kunnosta saneeraussuunnitelman mukaisesti.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevasta:

Lempäälän vesi hoitaa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operoinnin ja toiminnan päätavoitteet tulevat lainsäädännöstä. Lain mukaan tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin

moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi. Valtakunnallisesta tilanteesta johtuen vesihuoltolaitoksilla maksujen nostamiseen on painetta nousseiden sähkö-, materiaali- ja kemikaalikulujen vuoksi. Taloudelliset haasteet tulee huomioida myös Vesilahden vesilaitoksen näkökulmasta.

Operointisopimuksella on sovittu, että vesilaitoksen perus- ja käyttömaksut määräytyvät jatkossa yhteisesti sovittavalla kertoimella Lempäälän vastaavista maksuista. Kertoimet on sovittu määriteltäväksi vuoden 2024 aikana, jolloin uudet taksat saataisiin voimaan vuoden 2025 alusta.

Informatiiviset tunnusluvut:

Vesihuoltolaitos

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Putkistomäärät (metriä)	69,5	70,3	77,8*	70,3	70,3
Putkirikot (kpl)	0	0	1	0	0
Saneerattu putkisto (metriä)	0	30	0	0	
Hukkavesi %	8,2	3	9	3	3
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	950	940	1 071*	950	960

*Länsi-Narvan vesihuolto-osuuskunta liitettiin osaksi vesihuoltolaitosta.

Viemärlaitos

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Putkistomäärät (metriä)	72,6	74,4	86,2*	74,4	74,4
Putkirikot (kpl)	0	0	0	0	0
Saneerattu putkisto (m)	0	30	30	30	30
Hukkavesi %	41,1	33	32,4	31	29
Jätevedenpumppaamoiden määrä	36	38	38	38	38
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	873	880	996*	890	900

*Länsi-Narvan vesihuolto-osuuskunta liitettiin osaksi vesihuoltolaitosta.

3.4 Rakennus- ja ympäristölautakunta

3.4.1 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA muutos 2023	TA + MU 2023	Toteuma 01-08/2023	Jäljellä	Toteuma-%	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Maksutuotot	170 947	100 500	0	100 500	45 276	55 224	45 %	67 915
Tuet ja avustukset	-1 095	308	0	308	0	308	0 %	0
Muut toimintatuotot	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0 %	0
TOIMINTATUOTOT	169 853	102 808	0	102 808	45 276	57 532	44 %	67 915
Henkilöstökulut	-238 651	-263 596	0	-263 596	-152 773	-110 823	58 %	-229 159
Palvelujen ostot	-74 432	-73 845	0	-73 845	-50 267	-23 578	68 %	-75 401
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 956	-6 720	0	-6 720	-1 363	-5 357	20 %	-2 044
Avustukset	-83 119	-83 500	0	-83 500	-61 834	-21 666	74 %	-92 752
Muut toimintakulut	-8 974	-9 589	0	-9 589	-8 386	-1 203	87 %	-12 579
TOIMINTAKULUT	-407 131	-437 250	0	-437 250	-274 623	-162 627	63 %	-411 934
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-237 278	-334 442	0	-334 442	-229 346	-105 096	69 %	-344 020
VUOSIKATE	-237 278	-334 442	0	-334 442	-229 346	-105 096	69 %	-344 020
Poistot ja arvonalentumiset	-1 096	-2 079	0	-2 079	0	-2 079	0 %	0
TILIKAUDEN TULOS	-238 375	-336 521	0	-336 521	-229 346	-107 175	68 %	-344 020
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-238 375	-336 521	0	-336 521	-229 346	-107 175	68 %	-344 020

Maanlaajuinen rakennusalan taantuma näkyy laskusuhdanteena myös Vesilahden rakennusvalvonnan tuloksessa. Koska rakentaminen Vesilahdella tapahtuu enimmäkseen yksityisellä sektorilla, tulokseen vaikuttaa suuresti myös kotitalouksien asumiskustannusten ja korkojen nousu, jotka ovat vähentäneet kiinnostusta omakotitalojen rakentamiseen.

Vastuhenkilö: Rakennustarkastaja

Vastualueen toiminta:

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu hoitavat toimialueeseensa kuuluvia lakisääteisiä viranomaistehtäviä. Lisäksi toimintaympäristöön kuuluu yksityistie- ja silta-avustukset. Rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena kunnassa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Rakennusvalvonnan tavoitteina on edistää kestävää, terveellistä ja turvallista rakentamista mahdollistamalla rakennusten elinkaaren aikaisia energiankäyttöratkaisuja, ohjeistaa parempaan kosteudenhallintaan ja luoda mahdollisimman laaja rajapinta hankkeeseen ryhtyvien ohjaukseen. Yksityistielaisissa kunnalle määrättyjä tehtäviä hoitaa rakennusvalvonta yhdessä rakennus- ja ympäristölautakunnan kanssa.

Rakennusvalvonnan toiminta painottuu erityisesti ennakkoneuvontaan lupamenettelyn ja suunnittelun alkuvaiheessa (kaavat, rakennustapaohjeet) sekä suunnittelun (suunnitelmat, asiakirjat, lausunnot) ja valvonnan (työnjohdon pätevyysvaatimukset) laadun varmistamiseen.

Ympäristönsuojelun tavoitteena on edistää kestävästi kehittyvää, terveellistä, viihtyisää sekä luontosuhteiltaan monimuotoista luonnonympäristöä panostamalla lupa- ja valvontatehtäviin sekä toteuttamalla pitkän aikavälin ympäristönsuojelun edistämissuunnitelmaa. Ympäristönsuojelun viranhaltijatehtäviä hoitaa ympäristötarkastaja.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevasta:

Lain muutosten vaikutuksista (Rakennusvalvonta / Ympäristönsuojelu)

Uuden rakentamislain tuomat muutokset vaikuttavat toimintaympäristöön ja toimintaan. Muuttuvat rakennuslupamuodot, tietomallipohjainen rakennuslupa ja suunnittelijoiden sekä työnjohtotehtävistä vastaavien muutokset lisäävät rakennusvalvontaan kohdistuvia neuvontapyyntöjä. Tietomallipohjainen rakennuslupa tarvitsee toimiakseen riittävät ohjelmistot sekä laitteet luvan käsittelyä varten. Lisäksi Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä RYHTI velvoittaa kuntien rakennusvalvonnat toimittamaan rakentamiseen liittyvät lupatiedot valtakunnalliseen järjestelmään kansallisesti yhtenäisessä muodossa. Tämä lisää tarvetta henkilöstön koulutukseen ja ohjelmistohankintoihin.

Vaikka ilmastosuunnitelman laadinta ei ole enää nykyhallituksen päätöksen vuoksi lakisääteisesti sitova toimenpide, Vesilahden jo olemassa olevan ilmastotiekartan päivittämiseen on varauduttava tulevaisuudessa. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen lisäksi tulevaisuudessa on entistä tärkeämpää ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutuminen sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Lisäksi vihreä siirtymä voi tuoda uutta teknologiaa hyödyntäviä toimintoja alueelle, mikä osaltaan vaatii lupakäsittelijän perehtyneisyyttä ja kouluttautumista etenkin lainsäädäntöön liittyen.

Informatiiviset tunnusluvut:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	Toteuma 01-08/2023	TS 2024	TS 2025
Rakennusvalvonta					
Rakennus- ja toimenpideluvat	125	150	39	150	100
Jatkoajat	13	30	8	30	30
Ilmoitukset	8	50	3	50	50
Katselmukset	292	300	151	300	200
Poikkeaminen / suunnittelutarve	9	15	3	15	10
Lausunnot	1	15	15	15	15

Valmistuneita uusia asuinrakennuksia kpl	25(pientalot)	10	22	10	7
Kunnalle ilmoitetut yksityistiet	118	116	116	116	116
Kunnossapitoavustusta saavat tiekunnat	104	105	105	105	105
Ympäristönsuojelu					
Lausunnot rakennus- ja toimenpidelupahakemuksiin	35	40	21	40	40
Ympäristö- ja maanainelupapäätösten määrä vuodessa	1	1	1	1	1
Rekisteröitävien toimintojen (jäte laki ja ympäristön suojelu-laki) käsit- telyn lukumäärä	0	1	0	1	1
Vesihuollon toiminta-alueiden jälkiliittyneiden määrä.	3	3	0	3	3
Valvontaohjelman mukaisten valvontakäyntien määrä	10	7	3	7	7
Kuntalaisille järjestettyjen tapahtumien määrä	*	2	1	2	2

* Tunnuslukua ei ole ennen mitattu, tai pohjatiedot tunnuslukua varten eivät ole vielä saatavilla.

4 Käyttötalousosa

Vuoden 2023 aikana ei ole tehty muutoksia talousarvioon. Tammi-elokuun tilanteessa verotulojen arvioidaan toteutuvan hieman talousarviota korkeampina. Valtionosuuksien arvioidaan toteutuvan talousarviota alhaisempina. Verotulojen toteuminen lievästi arvioitua suurempina ja valtionosuuksien talousarviota alhaisemmat näkymät on otettu huomioon tuloslaskelman toteumissa ja tilinpäätösennusteissa.

Oheisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset ja sisäiset erät.

TULOSLASKELMA ulkoinen ja sisäinen	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot 8 kk	Poikkeama (Tot 8/ TA2023)	TPE 2023	Muutos%	TPE 2023 / TA 2023
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	2 566 252	2 024 121	2 316 283	1 355 124	1 114 807	-240 317	1 522 211		167 087
Maksutuotot	478 337	528 508	537 589	708 764	249 737	-459 027	374 605		-334 159
Tuet ja avustukset	200 948	314 600	351 192	332 494	111 169	-221 325	235 753		-96 741
Muut toimintatuotot	2 154 038	2 483 281	2 496 566	2 957 493	1 722 928	-1 234 565	2 794 392		163 101
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 399 575	5 350 509	5 701 630	5 353 875	3 198 640	-2 155 235	4 926 961	-7,9 %	-426 914
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-6 522 894	-6 693 745	-7 241 623	-7 803 430	-5 114 887	2 688 543	-7 778 331		25 099
Eläkekulut	-1 380 373	-1 412 278	-1 520 761	-1 588 001	-1 022 367	565 634	-1 536 051		51 950
Muut henkilösivukulut	-179 635	-206 708	-238 965	-262 560	-170 055	92 505	-255 083		7 477
Palvelujen ostot	-17 638 287	-17 804 494	-19 933 467	-4 806 512	-3 056 366	1 750 146	-4 506 512		300 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 297 181	-1 230 605	-1 345 276	-1 153 530	-664 820	488 710	-1 153 530		0
Avustukset	-585 406	-601 261	-500 790	-527 000	-527 000	-336 778	190 222		50 000
Muut toimintakulut	-1 772 839	-1 806 547	-1 651 135	-1 869 873	-1 225 299	644 574	-1 869 873		0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-29 376 615	-29 755 637	-32 432 017	-18 010 906	-11 590 572	6 420 334	-17 576 380	-40,9 %	434 526
TOIMINTAKATE	-23 977 040	-24 405 128	-26 730 387	-12 657 031	-8 391 932	4 265 099	-12 649 419	-48,2 %	7 612

TULOSLASKELMA ulkoinen ja sisäinen	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot 8 kk	Poikkeama (Tot 8/ TA2023)	TPE 2023	Muutos%	TPE 2023 / TA 2023
Verotulot	17 941 545	19 196 220	20 808 803	11 890 705	8 248 169	-3 642 536	11 932 193		41 488
Valtionosuudet	9 149 888	7 974 051	7 933 314	3 093 860	1 966 408	-1 127 452	2 949 623		-44 237
Rahoitustuotot ja -kulut									
Korkotuotot	5 668	0	0	100	0	-100	0		-100
Muut rahoitustuotot	86 841	130 093	88 157	68 000	56 613	-11 387	74 512		6 512
Korkokulut	-71 892	-39 181	-35 100	-150 327	-54 931	95 395	-70 405		79 921
Muut rahoituskulut	-47 992	-903 678	653 958	50 675	-3 131	-53 806	-4 697		-55 372
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHT.	-27 374	-812 767	707 015	-31 552	-1 450	30 101	-590	-99,9 %	30 961
VUOSIKATE	3 087 019	1 952 376	2 718 744	2 295 982	1 821 195	-474 788	2 231 806	14,3 %	54 176

TULOSLASKELMA ulkoinen ja sisäinen	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot 8 kk	Poikkeama (Tot 8/ TA2023)	TPE 2023	Muutos%	TPE 2023 / TA 2023
Poistot ja arvonalentumiset									
Suunn.mukaiset poistot	-1 521 697	-1 482 123	-1 356 537	-1 715 014	-923 946	791 068	-1 450 000		265 014
TILIKAUDEN TULOS	1 565 322	470 254	1 362 207	580 968	897 248	316 280	781 806	66,3 %	200 838
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	39 122	17 546	40	0	0	0	0		0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 604 444	487 799	1 362 247	580 968	897 248	316 280	781 806	60,3 %	200 838

TULOSLASKELMA ulkoinen ja sisäinen	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot 8 kk	Poikkeama (Tot 8/ TA2023)	TPE 2023	Muutos%	TPE 2023 / TA 2023
Toimintatuotot / toimintakulut %	-18,4 %	-18,0 %	-17,6 %	-29,7 %	-27,6 %	2,1 %	-28,0 %		0
Vuosikate /poistot %	203 %	132 %	200 %	134 %	197 %	63 %	154 %		0
Vuosikate /asukas	707	439	603	500	405	-95	496		-4
Asukasmäärä	4 367	4 444	4 506	4 590	4 499	-91	4 500		-90

TPE 2023 -sarakkeessa esitetään ennakkoarvio vuoden 2023 tilinpäätöksen toteumasta. Ennakkoarvio perustuu talousarvioon, vuoden ensimmäisten kahdeksan kuukauden talouden toteumaan ja elokuussa julkaistun verotulokehikon tietoihin sekä päivitettyihin valtionosuustietoihin. Ennakkoarvioon liittyy epävarmuutta erityisesti verotulojen ja valtionosuuksien osalta.

Tilikauden tulos on tammi-elokuun tilanteessa 0,9 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden tuloksen ennustetaan toteutuvan 0,8 milj. euroa ylijäämäisenä pääosin henkilöstökulujen, palvelujen ostojen ja poistojen alituksista johtuen. Lisäksi tilikauden positiivista tulosta edesauttavat verotulojen kertymän kasvu. Ennuste ei sisällä koronvaihtosopimuksen vaikutuksen johdosta mahdollisesti kuluva vuoden tilinpäätökseen tehtävää tilikauden tulokseen vaikuttavaa kirjausta. Toimintakate on on tammi-elokuun tilanteessa -8,4 milj. euroa (66 %) ja ennustetaan toteutuvan -12,7 milj. euroa, toteutuen lähes talousarvion mukaisena.

4.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 3,2 milj. euroa (60 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 3,6 milj. euroa. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,4 milj. euroa talousarviota heikompina pääosin Järvenrannan tonttimaksujen myöhempään ajankohtaan siirtymisestä johtuen ja käyttöomaisuuden myyntivoittojen (maaomaisuus) toteutumisesta arvioitua alhaisempina.

Myyntituotot ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 1,1 milj. euroa (82 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 1,4 milj. euroa. Suurimpia toteumia selittää pääosin sisäisten myyntituottojen 808 000 euron, muiden liiketoiminnan tuottojen 160 000 euron ja kotikuntakorvausten 79 000 euron toteumat. Muiden liiketoiminnan tuottojen suurta toteumaa selittää pääosin maaomaisuuden metsämyyntitulot. Myyntituottojen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa talousarviota korkeampina sisäisten myyntituottojen 0,1 milj. euron ja muiden liiketoiminnan tuottojen 0,1 milj. euron vaikutuksesta.

Maksutuotot ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 250 000 euroa (35 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 350 000 euroa. Suurimpia toteumia selittää pääosin hoitopäivämaksujen 164 000 euron, rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen 40 000 euron sekä muiden opetus- ja kulttuurimaksujen 36 000 euron toteumat. Maksutuottojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa talousarviota alhaisempina pääosin Järvenrannan tonttimaksujen myöhempään ajankohtaan siirtymisestä johtuen.

Tuet ja avustukset ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 111 000 euroa (33 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 158 000 euroa. Suurimpia toteumia selittää pääosin muiden tukien ja avustusten 87 000 euron ja työllistämistuen 20 000 euron toteumat. Tukien ja avustusten ennustetaan toteutuvan 0,1 milj. euroa talousarviota heikompina muiden tukien ja avustusten toteutumisesta arvioitua alhaisempina.

Muut toimintatuotot ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 1,7 milj. euroa (58 %), toteutuen samalla tasolla edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Suurimpia toteumia selittää pääosin sisäisten rakennusten ja huoneistojen vuokrien 954 000 euron ja muiden rakennusten vuokrien 589 000 euron sekä muiden vuokratuottojen 58 000 euron toteumat. Muiden toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa talousarviota heikompina käyttöomaisuuden myyntivoittojen (maaomaisuus) toteutumisesta arvioitua alhaisempina.

4.2 Toimintakulut

Toimintakulut ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 11,6 milj. euroa (64 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 21,1 milj. euroa. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,4 milj. euroa talousarviota parempina pääosin henkilöstökulujen ja asiantuntijapalveluiden toteutumisesta arvioitua alhaisempina.

Henkilöstökulut ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 6,3 milj. euroa (65 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 5,9 milj. euroa. Henkilöstökulujen ennustetaan alittavan talousarvion 0,1 milj. euroa, koska kunta-alan sovittujen sopimuskorotusten 2023-2024 mukaan vuoden 2023 palkat nousevat yhteensä 4,1 prosenttia 1.6.2023 alkaen (yleiskorotus 2,20 prosenttia, paikallinen järjestelyerä 0,7 prosenttia ja kehittämisohjelmaerä 1,20 prosenttia) ja sen lisäksi maksetaan 467 euron kertaerät 30.6.2023. Talousarviossa on arvioitu palkankorotusten kokovuotisiksi kustannusvaikutuksiksi 3,05 prosenttia. Lisäksi osa rekrytointien ajankohdista ajoittuu syksylle 2023. Talousarviossa on siten varauduttu arvioita suurempia palkankorotuksia varten.

Palvelujen ostot ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 3,1 milj. euroa (64 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 13,0 milj. euroa. Suurimpia toteumia selittää pääosin sisäisten majoitus- ja ravitsemuspalvelujen 525 000 euron (80 %), matkustus- ja kuljetuspalvelujen 368 000 euron (64 %) sekä muiden yhteistoimintaosuuksien 320 000 euron (115 %) toteumat. Jos tilanne jatkuu samanlaisena loppuvuoden ajan, niin sisäiset majoitus- ja ravitsemuspalvelut tulevat ylittämään talousarvion 130 000 euroa, muut yhteistoimintaosuudet 136 000 euroa ja vuokratyövoimapalvelut 39 000 euroa. Palvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa talousarviota parempina pääosin asiantuntijapalveluiden toteutumisesta arvioitua alhaisempina.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 665 000 euroa (58 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 842 000 euroa. Suurimpia toteumia selittää pääosin lämmitysten 190 000 euron, sähkön ja kaasun 161 000 euron sekä kaluston 80 000 euron toteumat. Tiliryhmään ei ennakoita olennaisia poikkeamia talousarvioon nähden.

Avustukset ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 337 000 euroa (64 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 286 000 euroa. Suurimpia toteumia selittää pääosin lasten kotihoidon tuen 157 000 euron, työmarkkinatuen kuntaosuuden 61 000 euron ja yksityistieavustusten kunnossapidon 58 000 euron toteumat. Avustusten ennakoidaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisena.

Muut toimintakulut ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 1,2 milj. euroa (66 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 1,1 milj. euroa. Suurimpia toteumia selittää pääosin sisäisten rakennusten ja huoneistojen vuokrien 943 000 euron, Peuraniityn päiväkodin vuokrien 89 000 euron ja IT-laitevuokrien 62 000 euron toteumat. Muihin toimintakuluihin ei ennakoida olennaisia poikkeamia talousarvioon nähden.

4.3 Verotulot

Verotulot ovat kumulatiivisesti toteutuneet lievästi korkeampina kuin mitä talousarviossa on ilmoitettu. Verotulot ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 8,2 milj. euroa (69 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 13,5 milj. euroa. Verotulojen ennusteissa on käytetty elokuun verotulokehikon lukuja ja niiden arvioidaan toteutuvan hieman talousarviota korkeampina. Veroennustekehikon päivitys perustuu pääosin Valtiovarainministeriön kesäkuun taloudellisen katsauksen verotuloarvioihin. Elokuun veroennustekehikossa on lisäksi huomioitu verotilitykset heinäkuuhun asti sekä Verohallinnon ennakkotieto elokuun verotilityksestä. Ennusteessa on myös huomioitu Verohallinnon 31.7. julkaisema ennakkotieto valmistuvasta verotuksesta 2022.

4.4 Valtionosuudet

Valtionosuudet ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 2,0 milj. euroa (64 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 5,2 milj. euroa. Valtiovarainministeriön elokuun valtionosuuslaskelmien perustella valtionosuuksien arvioidaan alittavan talousarvion 0,1 milj. euroa.

4.5 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 1 000 euroa (5 %), kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 23 000 euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen arvioidaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisena. Ennuste ei sisällä koronavaihtosopimuksen vaikutuksen johdosta mahdollisesti kuluvan vuoden tilinpäätökseen tehtävää tilikauden tulokseen vaikuttavaa kirjausta.

5 Investointiosa

INVESTOINNIT	eur	eur	eur	tot eur					eur
	TA 2023	TA muutos	TA + MTA 2023	TOT 1-8/2023	Tot. %	Arvioitu alkamis-aika	Arvioitu valmistumis-aika		TPE 2023
Muut pitkävaikutteiset menot									
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	0	0	0	0	0,0 %				0
Osakkeet									
Osakkeet yhteensä	0	0	0	0	0,0 %				0
Maa- ja vesialueet									
Maa-alueiden hankinnat	-1 000 000	0	-1 000 000	-11 844	1,2 %				-1 000 000
Maa-alueiden myynnit (sis. myyntivoiton)	0	0	0	27 818	0,0 %				27 818
Maa- ja vesialueet yhteensä	-1 000 000	0	-1 000 000	15 974	0,0 %				-972 182
Kiinteistöhankeet									
Narvan koulu	-50 000	0	-50 000	-12 774	25,5 %				-50 000
Terveysasema	-40 000	0	-40 000	-5 310	13,3 %				-40 000
Vesilahden kirjasto Lähde	-30 000	0	-30 000	-22 595	75,3 %				-30 000
Yhtenäiskoulu	-250 000	0	-250 000	-31 597	12,6 %		31.12.2023		-250 000
Yhteiskoulun lukitusten uusiminen	0	0	0	-1 030	0,0 %				-1 030
Ylämäen koulu	-75 000	0	-75 000	-738	1,0 %		31.12.2023		-75 000
Satumetsän päiväkot	-20 000	0	-20 000	-13 456	67,3 %		31.12.2023		-20 000
Peiponpellon päiväkot	-40 000	0	-40 000	-18 059	45,1 %		31.12.2023		-40 000
Kaaklanmutka yritys halli	-700 000	0	-700 000	0	0,0 %				-200 000
Torin rakennukset	-150 000	0	-150 000	-137 933	92,0 %				-150 000
Lammasniemen kunnostus	-20 000	0	-20 000	0	0,0 %				-20 000
Varikko	-30 000	0	-30 000	0	0,0 %				-30 000
Tapola	-50 000	0	-50 000	0	0,0 %				-50 000
Ristiveräjä	-50 000	0	-50 000	0	0,0 %				-50 000
Uusi päiväkot	-150 000	0	-150 000	-5 275	3,5 %				-30 000
Kiinteistöhankeet yhteensä	-1 655 000	0	-1 655 000	-248 767	15,0 %				-1 036 030

	TA 2023	TA muutos	TA + MTA 2023	TOT 1-8/2023	Tot. %	Arvioitu alkamis-aika	Arvioitu valmistumis-aika		TPE 2023
Kaavateiden rakentamiskohteet (15% menojäännös)									
Järvenrannan maankäyttösopimukset (mukaan lukien Jyrkkätie)	-50 000	0	-50 000	-6 090	12,2 %		31.12.2023		-6 090
Kaavateiden päällystäminen	-100 000	0	-100 000	-50 531	50,5 %		31.12.2023		-100 000
Kuusistontien infra	-50 000	0	-50 000	0	0,0 %		31.12.2023		0
Metsämantereen alue	-1 600 000	0	-1 600 000	-435 400	27,2 %				-1 100 000
Palvelukeskusalueen kunnallistekniikka	0	0	0	-25 176	0,0 %				-25 000
Tievalaistus	-250 000	0	-250 000	-2 924	1,2 %		31.12.2023		-250 000
Ammanhaudanmäki/kaavatiet	-150 000	0	-150 000	0	0,0 %				-100 000
Petäjärinteiden ja kielonrinteen tien korjaus + alueen siistiminen	-100 000	0	-100 000	-112 300	112,3 %				-112 300
Kevyenliikenteen väylän suunnittelu Lempäälään	-150 000	0	-150 000	-60 751	40,5 %				-150 000
Suomelan alueen katuvalaistus	-50 000	0	-50 000	-240	0,5 %				-30 000
Suomelan kaavatiet	-120 000	0	-120 000	0	0,0 %				-100 000
Hovinkulma tiet	-50 000	0	-50 000	-8 344	16,7 %				-70 000
Kaavatiet yhteensä	-2 670 000	0	-2 670 000	-701 756	26,3 %				-2 043 390
Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet									
Leikkivälineet	-50 000	0	-50 000	-12 767	25,5 %				-40 000
Sähköautojen latauspisteet	-30 000	0	-30 000	-8 875	29,6 %				-15 000
Ympäristön viihtyvyyden parantaminen	-20 000	0	-20 000	-48 138	240,7 %				-50 000
Kuituverkko	-123 750	0	-123 750	0	0,0 %				-250 000
Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet yhteensä	-223 750	0	-223 750	-69 780	31,2 %				-355 000

	TA 2023	TA muutos	TA + MTA 2023	TOT 1-8/2023	Tot. %	Arvioitu alkamis- aika	Arvioitu valmistumis- aika	TPE 2023
Vesi- ja viemärlaitos								
Järvenrannan maankäyttösopimukset (mukaan lukien Jyrkkätie, vesi- ja viemäri)	-50 000	0	-50 000	-4 582	9,2 %		31.12.2023	-4 582
Jätevesipumppaamot	-100 000	0	-100 000	-5 090	5,1 %		31.12.2023	-100 000
Kuusistontien kunnallistekniikka (vesi ja viemäri)	-50 000	0	-50 000	0	0,0 %		31.12.2023	0
Metsämantereen alue	-500 000	0	-500 000	-188 978	37,8 %			-400 000
Viemäriverkoston saneeraus	-200 000	0	-200 000	-14 881	7,4 %		31.12.2023	-30 000
Vesijohtoverkoston saneeraus	-30 000	0	-30 000	-654	2,2 %			-200 000
Muut/kunnallistekniikka	-30 000	0	-30 000	-5 133	17,1 %		31.12.2023	-30 000
Siirtoviemäri	-61 000	0	-61 000	-61 000	100,0 %		31.12.2023	-110 000
Ämmänhaudanmäki/kunnallistekniikka (vesi- ja viemäri)	0	0	0	-3 300	0,0 %			0
Hovinkulma vesihuolto	-30 000	0	-30 000	-3 331	11,1 %			-30 000
Vesi- ja viemärlaitos yhteensä	-1 051 000	0	-1 051 000	-286 950	27,3 %			-904 582
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-3 944 750	0	-3 944 750	-1 058 487	26,8 %			-3 302 972
Koneet ja kalusto								
Kiinteistötraktori / pienkuormaaja	-80 000	0	-80 000	-54 442	68,1 %			-80 000
Koneet ja kalusto yhteensä	-80 000	0	-80 000	-54 442	0,0 %			-80 000
Investointimenot	-6 679 750	0	-6 679 750	-1 373 539	20,6 %			-5 417 972
Investointien rahoitusosuudet (tulot)	0	0	0	0	0,0 %			0
Investointitulot	0	0	0	27 818	0,0 %			27 818
Investoinnit yhteensä, netto	-6 679 750	0	-6 679 750	-1 345 722	20,1 %			-5 390 154

Investointikulut ovat toteutuneet tammi-elokuun tilanteessa 1,4 milj. euroa (21 %). Suurimmat investointeja koskevat euromääräiset toteumat ovat toteutuneet Metsämantereen alueen kaavateissä ja kunnallistekniikassa sekä torin rakennusten investoinneissa. Investointien ennustetaan toteutuvan 5,4 milj. euroa eli alittavan talousarvion 1,3 milj. euroa.

Maa-alueiden hankintoja koskevat maanomistajaneuvottelut on käyty ja saatuja tarjouksia käsitellään toimitelmissä lokakuun aikana. Kiinteistöhankeita on käynnissä ja suurimmat kuluerät ajoittuvat loppuvuoteen, suurimpana yksittäisenä hankkeena yhtenäiskoulun auditorion saneeraus ja modernisointi.

Infrahankkeiden osalta suurin osa projekteista on käynnissä. Metsämantereen kunnallistekniikan kustannuksista 600 000 euroa siirtyy vuodelle 2024 arvioitua huomattavasti suuremman louhintamäärän vuoksi. Vesi- ja viemärlaitoksen saneerausinvestoinnit on sovittu yhteistyössä Lempäälän Veden kanssa ja ne ajottuvat loppuvuoteen 2023.

6 Rahoitusosa

Vuoden 2023 aikana ei ole nostettu talousarviolainaa.

vesilahti

Vesilahden kunta

Lindinkuja 1
37470 Vesilahti

03 5652 7500

www.vesilahti.fi